

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความสามารถในการคิด แก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา กับการจัดการ เรียนรู้แบบอริยสัจสี่

A STUDY ON MATHAYOMSUKSA I STUDENTS ACHIEVEMENT IN SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE AND ABILITY IN SOLVING PROBLEM THE INSTRUCTIONAL METHODS BASED ON CIPPA AND FOUR NOBLE TRUTHS

วิภาพรรณ พินลา¹, ชุตินา วัฒนาศรี², กิตติคุณ รุ่งเรือง³

Wipapan Phinla¹, Chutima Vatanakhiri², Kittikoon Rungruang³

¹ภาควิชาการมัธยมศึกษา (การสอนสังคมศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹Department of Secondary (Teaching Social Studies), Faculty of Education, Srinakharinwirot University.

²ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Srinakharinwirot University.

³โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

³Demonstration school Srinakharinwirot University Prasranmit (Secondary).

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีความมุ่งหมาย เพื่อการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 90 คน ได้จากวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) 2 กลุ่ม กลุ่มละ 45 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ เวลาที่ใช้ในการทดลอง กลุ่มละ 18 คาบ ตามแบบแผนการวิจัยแบบสุ่มกลุ่มทดสอบก่อน-หลัง (Randomized Control Group Pretest-Posttest Design) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าที (t-test Independent sample และ t-test for dependent sample)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา กับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
4. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปากับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาไม่แตกต่างกัน
5. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
6. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหา การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่

Abstract

This research was to find the studying students achievement in social studies, religion and culture and ability in solving problem the instructional methods based on Cippa and Four noble truths. The samples of the study were 90 students of Mathayomsuksa I of Srinakharinwirot University Laboratory School during the second semester of the 2010 academic year. They were randomly selected by using cluster random sampling method and assigned into two experiented groups, with 45 students in each. The first experimental group was taught through learning using Cippa where as the second was taught through learning using Four noble truths. It took 18 teaching periods for each group. The research design of this study was Randomized group Pretest-Posttest. The t-test Independent sample and t-test for dependent sample (Different score) was used for data analysis. The results of this study indicated that.

1. The students approached by Cippa model with four noble truths model had achievement on social studies, religion and culture was not different.
2. The students approached by Cippa model had their higher Post-Test achievement on social studies, religion and culture than pre-test criterion at the 0.01 level of significance.
3. The students approached by Four noble truths model had their higher Post-Test achievement on social studies, religion and culture than pre-test criterion at the 0.01 level of significance.
4. The students approached by Cippa model with Four noble truths model had problem solving ability was not different.

5. The students approached by Cippa model had problem solving ability higher Post-Test than pre-test criterion at the 0.01 level of significance.

6. The students approached by Four noble truths model had problem solving ability higher Post-Test than pre-test criterion at the 0.01 level of significance.

Keywords: Achievement, Solving problem, Cippa, Four noble truths

บทนำ

การศึกษา นับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม โดยพัฒนาคุณภาพคนไทย ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข หลักการและกลไกที่สำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นคือ การศึกษา ซึ่งนับเป็นจุดมุ่งหมายที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตมนุษย์ ก็เพื่อประโยชน์ต่อการตัดสินใจของตนเอง และสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สังคมศึกษาจึงเป็นวิชาหนึ่งที่เสริมความรู้ต่อการพัฒนาความคิดของมนุษย์ ในการวางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาจากการประเมินสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วน รอบด้าน ทำให้สามารถคาดการณ์อย่างมีเหตุมีผล และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งจากอดีตถึงปัจจุบันบทบาทที่สำคัญ จึงเน้นที่ครูในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ดังเห็นได้จากมีการปฏิรูปการศึกษา ครั้งใหม่ ในทศวรรษที่สอง [1] โดยมาตรการหลักในการพัฒนาระบบผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา คือ การส่งเสริมพัฒนาครู คณาจารย์ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ปรับฐานการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ [1] ในครั้งนี้ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้โดยเน้นครูเป็นศูนย์กลาง ซึ่งผู้เรียนต้องพึ่งพาความรู้จากครูเป็นหลัก มาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้มากที่สุด จึงทำให้ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้

ที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างขึ้นเอง ไม่ใช่เรียนรู้จากความรู้ของผู้อื่น ทำให้ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนให้คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น จึงมีบทบาทมากขึ้นในการปฏิรูปการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานอิสระเวทีย์ [2] สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง สามารถสร้างองค์ความรู้ และประสบการณ์ได้เป็นอย่างดีตามที่หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 [3] ได้กำหนดไว้ว่า “ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ให้สามารถพัฒนาศักยภาพตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ควบคู่ไปกับการมีคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 7 [4] กล่าวว่า การคิดเป็นความสามารถที่พัฒนาจากระดับง่ายจนถึงระดับที่ซับซ้อนมากขึ้น อาทิ ฝึกทักษะการคิดการแก้ปัญหาตามสมมติฐานจนเกิดความคิดที่จะเลือกตัดสินใจ หรือปฏิบัติให้เกิดความพึงพอใจและสามารถแก้ปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับประพันธ์ศิริ สุเสารัจ [5] ได้ให้ความเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตมาก โดยรูปแบบวิธีการความรู้และทักษะความเข้าใจในปัญหานั้นมาประกอบกันเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา จะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ [6] ที่ระบุไว้ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของจุดหมายข้อสองคือ

มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ มีเหตุผลมีความรู้ อันเป็นสากลรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความ เจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ ดังนั้นการสอน ให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาจะเป็นจุดเริ่มต้นของการ พัฒนาให้ผู้เรียน

ในปัจจุบันพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ การ ศึกษาที่เน้นเฉพาะความรู้เนื้อหาแบบท่องจำส่วนใหญ่ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีแนวโน้มต่ำลง อีกทั้งไม่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นไปตามการปฏิรูปสัมฤทธิ์ผลของวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังเกตได้จาก ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จาก การรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2552 คะแนน เฉลี่ยวิชาสังคมศึกษาดำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มาก และมีคะแนนเฉลี่ยต่ำลงอย่างชัดเจนจากเดิม คือ ปี พ.ศ. 2551 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 37.76 และปี พ.ศ. 2552 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 34.67 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน [7] ซึ่งคะแนนเฉลี่ยดังกล่าวยังไม่ผ่าน เกณฑ์ร้อยละ 50 สอดคล้องกับพิทักษ์ รัชทรัพย์ผลเดช [8] และไสว พักขาว [9] กล่าวว่า กระบวนการ จัดการเรียนรู้มุ่งการท่องจำ เพื่อสอบมากกว่ามุ่งคิด วิเคราะห์ คิดแก้ปัญหาและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เด็กไทยจำนวนมากคิดไม่เป็น ไม่ชอบอ่าน หนังสือ ไม่รู้วิธีการเรียนและคุณธรรมจริยธรรมใน สังคมไทยเสื่อมถอยเพราะกระบวนการจัดการเรียนรู้ ไม่ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมเท่าที่ควร สื่อและ เนื้อหาสาระที่เด็กเรียนไม่สอดคล้องกับโลกแห่ง ความเป็นจริง อีกทั้ง อุดมลักษณ์ นกฟุ้งฟูม [10] ที่สรุปไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เน้นบอกความรู้ด้วยการท่องจำและจำไปสอบมากกว่าจะให้คิดแก้ปัญหา

ด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน ที่จะส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เช่นเดียวกับศิริวรรณ วงศ์สวัสดิ์ [11] สรุปได้ว่า การ จัดการเรียนรู้ที่ยึดหนังสือเป็นหลักสูตร เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้อย่างไม่หลากหลาย และขาด ทักษะในการวางแผนการจัดการเรียนรู้จึงส่งผลต่อ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน

แนวทางในการปรับปรุงการจัดการกระบวนการ จัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ถือเป็นหน้าที่ของครู โดยตรง ที่จำเป็นต้องสอนการคิดโดยเน้นกระบวนการ ที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็น เพียงผู้ชี้แนะแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้เรียน มีทักษะและกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพ ที่จะ สามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาทักษะในการดำเนินชีวิต และ อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้ สอดคล้องกับ สุนน อมรวิวัฒน์ [12] การจัดการเรียนรู้ที่ดีควรให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพการณ์จริง หรือความเป็นจริงเป็นตัวตั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจจริง และครูผู้สอนต้องส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มี สมรรถนะในการแก้ปัญหา และมีทักษะกระบวนการคิด เพื่อสามารถนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตประจำวันได้

การคิดแก้ปัญหา ถือเป็นทักษะการคิดที่ เป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้ เนื่องจากเน้นวิธีการ ค้นพบหรือรู้จักคิดแก้ปัญหาเป็นระบบ เป็นขั้นตอน โดยการกำหนดปัญหาที่ได้จากการเรียนรู้ เช่น การ ฝึกให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหา กำหนดขอบเขตของ ปัญหาแล้วคาดคะเน หาวิธีวางแผนแก้ปัญหา แล้ว ศึกษาค้นคว้าความรู้จากแหล่งต่างๆ โดยเรียนรู้ ร่วมกัน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มากวิเคราะห์ ประเมินผลวิธีการแก้ปัญหา หรือตัดสินใจเลือก วิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา โดยมุ่งเน้นให้ นักเรียนมีความสามารถในการคิดมากขึ้น เพราะ ความสามารถในการคิดจะทำให้ผู้เรียนนำพาตนเอง

ผ่านพ้นอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ [13] สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาและแก้ปัญหาการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน ประกอบด้วย 2 แบบ ได้แก่ แบบซิปปา และแบบอริยสัจสี่

การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แบบซิปปาเป็นการจัดการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่ใช้แบบประสาน 5 แนวคิดหลัก คือ 1) แนวคิดการสร้างสรรคความรู้อ (Constructivism) 2) แนวคิดกระบวนการกลุ่มและการเรียนแบบร่วมมือ (Group Process and Cooperative Learning) 3) แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ (Learning Readiness) 4) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning) และ 5) แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of Learning) [14] ซึ่งเป็นวิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนา นักเรียนให้เกิดลักษณะต่างๆ ตามที่สังคมต้องการ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาจึงให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ [15] ส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาเป็นระบบ โดยการกำหนดปัญหาที่ได้จากการเรียนรู้ เช่น การฝึกให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหา กำหนดขอบเขตของปัญหาแล้ว คาดคะเน หาวิธีวางแผนแก้ปัญหา แล้วศึกษาค้นคว้าความรู้จากแหล่งต่างๆ โดยเรียนรู้ร่วมกัน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์ ประเมินผลวิธีการแก้ปัญหา หรือตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาในที่สุด ซึ่งมีผู้วิจัยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาแล้วได้ผล กล่าวสรุปได้ว่า การเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปา เป็นวิธีการเรียนที่ได้มาซึ่งความรู้ในการพัฒนา หรือการประยุกต์ใช้ทักษะการแก้ปัญหา สอดคล้องกับผลของการวิจัยของ นักการศึกษาหลายคน [16-19] ที่พบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดล มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมี

ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นกว่าการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้วยการลงมือปฏิบัติค้นคว้าด้วยตนเองหาสาเหตุของปัญหา และวิธีการแก้ปัญหา สามารถเชื่อมโยงความรู้เป็นลำดับขั้นตอนได้ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี [20] ได้กล่าวถึงขั้นของการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ ไว้ดังนี้ 1) ขั้นกำหนดปัญหา (ขั้นทฤษฎี) หมายถึง การระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไข โดยทำความเข้าใจต่อปัญหาและพยายามเสนอปัญหา 2) ตั้งสมมติฐาน (ขั้นสมมุติ) หมายถึง การพิจารณาสาเหตุของปัญหาว่ามีอะไรบ้าง 3) การทดลองและเก็บข้อมูล (ขั้นนิโรธ) หมายถึง ทดลองด้วยตนเองตามหัวข้อต่างๆ ที่ได้กำหนด 4) วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล (ขั้นมรรค) หมายถึง การทดลองและลงข้อสรุปวิธีแก้ปัญหาและติดตามการปฏิบัติ ส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักคิดแก้ปัญหา อย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับผลของการวิจัยของจำรูญศักดิ์ศรีประทุม [21] และนภาพร ศรีจันทร์ [22] ที่พบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีทักษะการแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา กับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ มาใช้ในจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา กับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ก่อนและหลังเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้แบบซิปปา

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ก่อนและหลังเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้แบบอริยสัจสี่

4. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้แบบซิปปา กับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่

5. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อน และหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา

6. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อน และหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2553 จำนวน 6 ห้องเรียน ทั้งหมด 270 คน โดยแต่ละห้องคละตามความสามารถ

2. ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2553 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 45 คน รวม 90 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) 2 ห้องเรียน และ จับฉลากแยกห้องเป็นห้องกลุ่มทดลอง 1 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา และกลุ่มทดลอง 2 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นแบ่งเป็น 5 แผน ใช้เวลา 16 คาบ โดยเน้น ให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตนเอง และแสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ จากการอภิปราย และสรุปผลในกลุ่ม โดยแบ่งปันความรู้ความเข้าใจ ของตนเองแก่ผู้อื่น ในการสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมด หรือตรวจสอบเพื่อช่วยให้จดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้

2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นแบ่งเป็น 5 แผน ใช้เวลา 16 คาบ โดยเน้น ให้ผู้เรียนตระหนักในความสำคัญของการแก้ปัญหา จากการทดลองด้วยตนเองหลายๆ ครั้ง เพื่อนำไปสู่ ข้อสรุปการกระทำที่ได้ผลเป็นข้อๆ หรือเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ แก้ปัญหาได้จริงในชีวิตประจำวันให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ที่วางไว้ได้

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.32-0.74 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.26-0.63 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปจากกรวิเคราะห์ ข้อสอบเป็นรายข้อ (Item-Analysis) ตามสูตรเทคนิค 27% ของจุง-เตห์-พาน [23] และมีค่าความเชื่อมั่น 0.79 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามสูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน [24]

4. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิด แก้ปัญหา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.21-0.58 ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงจากสุภาวดี แก้วงาม [25] และวันทนา ทวีคุณธรรม [26] โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป จากการ

วิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ (Item-Analysis) ตามสูตรเทคนิค 27% ของจุง-เตร์-ฟาน [23] ซึ่งเป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.83 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามสูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน [24]

การดำเนินการทดลอง

1. ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ทั้งกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา แล้วนำผลกรทดสอบมาตรวจให้คะแนน

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้เองทั้ง 2 กลุ่ม และใช้ระยะเวลาในการทดลองเท่ากัน จำนวน 16 คาบ 50 นาที สัปดาห์ละ 4 คาบ รวมเป็นเวลา 5 สัปดาห์ดังนี้

3. เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่ระบุในแผนการจัดการเรียนรู้ตามกำหนดแล้วทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ทั้งกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาชุดเดิม

4. ตรวจผลการสอบแล้วนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระหว่างกลุ่ม โดยใช้ t-test Independent Samples ในรูป Difference Score

2. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ก่อนเรียนและหลังเรียนทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test for dependent Samples

3. ศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา กับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ โดยใช้ t-test Independent Samples ในรูป Difference Score

4. ศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนแต่ละกลุ่มทดลอง โดยใช้ t-test for dependent Samples

ผลการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา กับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกัน

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

4. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา กับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาไม่แตกต่างกัน

5. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

6. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

สรุปและอภิปรายผล

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธี เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้กิจกรรมที่หลากหลาย ช่วยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึงและมากที่สุด เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเพื่อนและครู มีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นนักเรียนได้รับความรู้ทั้งด้านเนื้อหาสาระ กระบวนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การนำเสนอผลงาน ตลอดจนรู้จักวิเคราะห์และวิจารณ์ผลงานอย่างมีเหตุผล สามารถสรุปข้อความรู้ด้วยตนเอง ทำให้มีความมั่นใจในตนเองกล้าแสดงออก สามารถนำประสบการณ์ในชีวิตประจำวันมาสัมพันธ์กับการเรียนจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการสร้างสรรคผลงาน และนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ ส่งผลให้การเรียนรู้นั้นมีความหมายต่อนักเรียน แต่เมื่อพิจารณาศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา กับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าเรียนก่อนเรียนทั้งสองวิธี แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธีมีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดมีการเปลี่ยนแปลงในการเรียนได้ดีขึ้น แต่เมื่อนำการจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธีมาศึกษาไม่พบความแตกต่างทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธีนั้นมีจุดเด่นที่แตกต่างกัน ดังนี้

การจัดการเรียนรู้แบบชิปปา เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยมีส่วนร่วม ทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักในการจัดการเรียนรู้แบบชิปปาของทีศนา แชมมณี [14] ที่กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย โดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่างๆ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่างๆ ซึ่งเป็นทักษะในที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อยๆ รวมทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเพชร พิมพ์ศรี [13] ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบชิปปา ทำให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และแหล่งความรู้ที่หลากหลาย โดยใช้ประสบการณ์หรือความรู้เดิม เชื่อมโยงกับการแสวงหาความรู้ใหม่ที่ได้ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ตีมากขึ้นและการแก้ปัญหาได้ตามลำดับ

การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และรอบคอบในการใคร่ครวญปัญหาของคำถามแล้วสืบสาวไปหาสาเหตุ โดยการใช้สมมติฐานที่อยู่รวบรวมการค้นหาคำตอบแล้วสรุปผลเป็นข้อเท็จจริงโดยมีการกระตุ้นผู้เรียนรวม ถึงสร้างบรรยากาศในการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกไม่เครียดจนเกินไป เช่นเดียวกับสุรีย์พร แจ้งกระจ่าง [18] ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแบบอริยสัจสี่ เน้นการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จากการได้ค้นหาสาเหตุหรือการกำหนดขอบเขตของปัญหา และนำมาวิเคราะห์หาคำตอบของปัญหานั้น อย่างรอบคอบแล้วลงข้อสรุปเป็นข้อเท็จจริง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียน

นำความรู้ไปใช้ในการเชื่อมโยงกับการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ เป็นไปตามงานวิจัยของนาจรีศรีจันทร์ [22] ที่กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แบบอริยสัจสี่ ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการสร้างทักษะการแก้ไข โจทย์กับการสอนปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบชิปปา เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดและการตัดสินใจอย่างมีระบบ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ สามารถสร้างความรู้และค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเอง นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้เรียนมีโอกาสได้รับข้อมูลและประสบการณ์ใหม่ๆ เชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่ได้ไปใช้ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม เป็นขั้นที่ผู้เรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเอง รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ความเข้าใจของตนแก่ผู้อื่นและได้รับประโยชน์จากความรู้ความเข้าใจของผู้อื่นไปพร้อมๆ กัน ดังนั้น จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้นสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ตามแนวคิดหลักในการจัดการเรียนรู้แบบชิปปาของทิศนา แคมมณี [14] ที่กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนได้มีโอกาสเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง กระบวนการเรียนรู้ที่ดีจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มี

ปฏิสัมพันธ์ทางสมาคมกับบุคคลและแหล่งความรู้ที่หลากหลาย และกระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นเรื่อยๆ สามารถนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และงานวิจัยของศิริวรรณ วงศ์สวัสดิ์ [11] ที่กล่าวว่า กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน การมีส่วนร่วมทำให้นักเรียนสนใจ เนื้อหาที่เรียนและได้พัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งวรารภรณ์ แดงมีแสง [17] ที่กล่าวว่า กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบชิปปาทำให้นักเรียนมีความสนใจต่อการเรียนมากขึ้น มีความสนุกสนานและให้ความร่วมมือในการเรียน และยังพบว่า นักเรียนได้คิดปฏิบัติและทำความเข้าใจด้วยตนเอง ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบชิปปา ทำให้นักเรียนกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสุรีย์พร แจ่มกระจ่าง [18] ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบชิปปาพบว่า นักเรียนร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ความรอบรู้ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรชดา บัวไพร [19] ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้รูปแบบชิปปา ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเอง และนักเรียนร้อยละ 85.42 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไปและมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ประยุกต์มาจากวิถีคิดตามแนวพุทธศาสตร์ ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ตลอดจนฝึกให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ค้นหาสาเหตุ กำหนดขอบเขตของปัญหา

และนำมาวิเคราะห์หาคำตอบของปัญหานั้นอย่างรอบคอบ ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจะคอยกระตุ้นความคิดของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีอิสระทางความคิด ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ของจอห์น ดิวอี้ ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดได้ดี ต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ นอกจากนี้ ชุดการเรียนตามแนวอริยสัจสี่ ยังได้จัดเรียงเนื้อหาในการเรียนจากง่ายไปหายาก และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถ ตามความต้องการของตน ช่วยให้ทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตัวเอง ตามงานวิจัยของจำรูญศักดิ์ ศรีประทุม [21] ที่กล่าวว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่พบว่า นักเรียนมีผลคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 82.18 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จากเหตุผลดังกล่าวสนับสนุนได้ว่า ชุดการเรียนได้แนวอริยสัจ 4 ได้ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนสูงขึ้น

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ซึ่งสอดคล้องกับรัชดา บัวไพร [19] ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาจะเน้นให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าหาคำตอบทั้งจากการอ่าน การวิเคราะห์ตีความหมายข้อมูล การทำความเข้าใจ และศึกษาจากแหล่งความรู้ต่างๆ โดยฝึกให้นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ เพื่อค้นคว้าและได้มาซึ่งคำตอบนั้นเป็นการส่งเสริมการนำความรู้ความเข้าใจของตนเองที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาได้ ตลอดจนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การแลกเปลี่ยนความรู้กันทั้งในกลุ่มและระหว่างกลุ่มที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า และพบข้อมูลใหม่จาก

กิจกรรมขั้นที่ผ่านมา เป็นต้น และเป็นการส่งเสริมให้นักเรียน มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน เพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียน ทำให้มีความอยากรู้อยากเห็น และอยากเรียนในครั้งต่อไป โดยเปิดโอกาสให้นักเรียน มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียนทุกคนได้คิด ได้ปฏิบัติด้วยตนเอง ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนและครูอย่างเต็มที่ ตลอดจนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาของตนเองได้ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ

นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ จะเน้นการที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนตามแนวทางที่วางไว้ และมีการตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบที่ได้ โดยการมองย้อนกลับไปที่ขั้นตอนต่างๆ ที่ผ่านมา ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของการแก้ปัญหาที่ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เน้นการสอนที่ประยุกต์มาจากวิธีคิดตามแนวพุทธศาสตร์ ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ตลอดจนฝึกให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ค้นหาสาเหตุ กำหนดขอบเขตของปัญหา และนำมาวิเคราะห์หาคำตอบของปัญหานั้นอย่างรอบคอบ ส่งผลให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนางจรีศรีจันทร์ [22] ที่กล่าวว่า ผลของการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหา และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ ควรให้อิสระในการคิดแก่นักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนคิดว่าจะสามารถใช้ความคิดรวบยอด ทักษะและหลักการในการแก้ปัญหาโจทย์นั้นๆ เป็นสำคัญ กล่าวคือ ผู้เรียนได้ลงมือทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง จากการ

ทดสอบว่านักเรียนเข้าใจโจทย์ปัญหานั้นๆ โดยการถามถึงสิ่งที่โจทย์กำหนดให้และสิ่งที่โจทย์ต้องการ และจากการฝึกให้นักเรียนแก้ปัญหาอยู่เป็นประจำ ก็จะสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ เกี่ยวกับกฎแห่งการฝึก (Law of Exercise) ซึ่งกล่าวว่า สิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดฝึกกระทำบ่อยๆ ย่อมทำให้ผู้ฝึกมีความคล่องและสามารถทำได้ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการฝึก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนสูงขึ้น ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นน่าจะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนที่ได้รับการทดลองโดยการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ รวมทั้งงานวิจัยของจำรูญศักดิ์ศรีประทุม [21] ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเขียนตามขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหาว่าสามารถช่วยเสริมการทำงานแก้ปัญหาได้และพบว่า นักเรียนจำนวน 75% มีความพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ และนักเรียนจำนวน 80% บอกว่า กิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้เขาเป็นนักแก้ปัญหาที่ดีขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะ

1.1 ควรจะนำการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจสี่ ไปใช้ในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ ด้วยเพื่อเป็นการฝึกฝนให้นักเรียนมีระบบการคิดอย่างมีขั้นตอน เป็นนักแก้ปัญหาที่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหากับชีวิตประจำวันได้

1.2 เนื่องจากเนื้อหาเน้นเรื่องจากง่ายไปหายากตามลำดับ ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา และอริยสัจสี่ ครูผู้สอนควรจะยกสถานการณ์ที่นักเรียนสามารถพบได้จริงในชีวิตประจำวันที่หลากหลายและท้าทาย เพื่อให้ให้นักเรียนเห็นภาพและเข้าใจในบทเรียนง่ายขึ้น

1.3 ควรมีการเปลี่ยนบทบาทของสมาชิกในกลุ่มทุกคาบ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถทุกคน

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอนและกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้ใช้เวลาในการ

จัดการเรียนรู้นานกว่าที่กำหนด ดังนั้นควรมีการปรับกิจกรรมและยืดหยุ่นเวลาให้มีความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบซิปปา และการเรียนแบบอริยสัจสี่ไปศึกษาวิจัยกับตัวแปรด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น เพื่อศึกษาว่าการจัดการเรียนรู้แบบนี้จะให้ผล และมีประสิทธิภาพกับตัวแปรอื่นๆ มากน้อยเพียงใด

2.2 ควรนำการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบซิปปา และการเรียนแบบอริยสัจสี่ไปศึกษาวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ หรือศึกษาวิจัยกับเนื้อหาสาระอื่นๆ ที่หลากหลาย หรือศึกษาวิจัยกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อศึกษาว่าการจัดการเรียนรู้แบบนี้จะมีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้น หรือเนื้อหาสาระ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดมากที่สุด

2.3 ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีอื่นๆ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Co-operative Learning) การจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง (Simulation) การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project Method) เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- [2] สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- [3] กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- [4] กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- [5] ประพันธ์ศิริ สุเสารัส. (2541). คิดเก่ง สมองไว. กรุงเทพฯ: โปรดักบุ๊ก.
- [6] กรมวิชาการ. (2545). การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- [7] สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2551). ค่าสถิติพื้นฐานคะแนน O-NET มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2552. สืบค้นเมื่อ 21 มิถุนายน 2553, จาก <http://www.niets.or.th>
- [8] พิทักษ์รักษ์พลเดช. (2533). ความสำคัญของพฤติกรรมวิทยาศาสตร์ต่อการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยวิชาการ.
- [9] ไสว พักขาว. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- [10] อุดมลักษณ์ นกฟิ่งพุ่ม. (2545). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดฝึกกระบวนการคิดกับการสอนโดยผังมโนมิติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [11] ศิริวรรณ วงศ์สวัสดิ์. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภูมิศาสตร์และมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการเรียนแบบชิปปาโมเดล (CIPPA MEDEL) และการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค เอส ที เอ ดี (STAD). ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [12] สุมณ อมรวีวัฒน์. (2542). การพัฒนาการเรียนรู้อัตโนมัติตามแนวพุทธศาสตร์ ทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- [13] เพชรา พิมพ์ศรี. (2551). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA MODEL) เรื่อง การเจริญเติบโต และพัฒนาการของวัยรุ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [14] ทิศนา ขัมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [15] วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: วัฒนาพร.
- [16] สาวิตรี ยิ้มช้อย. (2543). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปากับวิธีสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). พระนครศรีอยุธยา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- [17] วราภรณ์ แตงมีแสง. (2545). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โมเดลชิปป่า ในวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [18] สุรีย์พร แจ่มกระจ่าง. (2551). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทวีปเอเชีย และโอเชียเนีย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบชิปป่า. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [19] รชาดา บัวไพร. (2552). การศึกษาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบโมเดลชิปป่าที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [20] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี. กรุงเทพฯ: โอเดียนสแควร์.
- [21] จำรูญศักดิ์ ศรีประทุม. (2549). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ควบคู่ไตรสิกขา โดยใช้สื่อหนังสือพิมพ์ เรื่องพระพุทธศาสนากับการแก้ปัญหา สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [22] นภาพร ศรีจันทร์. (2551). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ภาพการ์ตูนประกอบ การเรียนแบบอริยสัจ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [23] Fan, C.T. (1952). *I tem Analysis*. New Jersey: Education Testing Service; Princeton.
- [24] ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- [25] สุภาวดี แก้วงาม. (2549). ความสามารถในการแก้ปัญหาและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ชั้นบูรณาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ได้รับการสอนตามแนววิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [26] วันทนา ทวีคุณธรรม. (2542). ผลของการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.